

A Kelemenszék hidrogeológiai szempontú felmérése

Czauner Brigitta, IV. évf., ELTE TTK

Majercsik Csaba, IV. évf., ELTE TTK

Vojnits Anna, IV. évf., ELTE TTK

Témavezető: **Mádlné Dr. Szőnyi Judit** egyetemi docens
ELTE TTK Alkalmazott és Környezetföldtani Tanszék

Az Alkalmazott-és Környezetföldtani Tanszék hidrogeológiai kutatócsoportja 1997 óta foglalkozik a felszín alatti vízáramlások hatásainak vizsgálatával a Pannon-medence Duna-Tisza közí régiójában, a tanulmányozható aktuálgeológiai jelenségek alapján. 2004 óta OTKA pályázat keretében folytatódnak a kutatások. Ezek célja többek között azon hipotézis ellenőrzése, hogy a Kelemenszék-tavat a gravitációs vízáramlások mellett alulról érkező mélységi vizek is táplálják-e. Mi ebbe a munkába kapcsolódtunk be a tó és környezetének hidrogeológiai szempontú felméréseivel. Célunk az időben (évszakosan) változó méretű szikes tó kiterjedésének feltérképezése a felszín alatti vizek által előidézett növénytani (vegetációs) és szikesedési-padkásodási jegyek alapján.

A Kelemenszék-tó egy kb. 1-3 km széles depresszióban fekvő, regionális kiáramlási terület, amely egy „hidraulikai ablak”, ahol a környezetétől eltérő összetételű, allochton víz kerül a felszínre. Ennek oka, hogy a gravitációsan hajtott vízreжим mellett (ami a Duna-Tisza közén beszivárgó csapadékvízből utánpótlódik) a mélyebb, túlnyomósos régióból feláramló magas oldott anyag tartalmú vizek is táplálják a tavat. Ennek köszönhetően környékét sós talajtípusok, talajgyengesség, szikso kiválás és a tó körüli övezetes sötűró vegetáció jellemzi. Mi ezen jelenségek tanulmányozásával, felméréseivel, térképezésével foglalkoztunk.

2006 őszén elvégeztük a nyílt víztűkör, a tó körüli övezetesen elhelyezkedő növénytársulások és a szikes padka felmérését. Az így készített térképeket összehasonlítottuk légi- és űrfotókkal, katonai és kataszteri térképekkel. Felmértük a tó környékén található talajvízkutak szintjét, végűl RMT-méréseket végeztűnk a tavon áthaladó K-NY-i szelvény mentén.

Eredményeinkből megállapítható a tó várható maximális kiterjedése, a meder morfológiája, és ezek alapján bármely időpontra levezethető a víz kiterjedése a vízszint regisztrációjával. A felmérés kiindulópontot ad a növényzet évszakos, többéves változásainak nyomon követéséhez is. Ezen kívül lehetővé teszi – a tó és a talajvíz kutak őszű (2006. október) felmérésére alapozva – a tó és a felszín alatti vizek kapcsolatának értékelését. Az RMT szelvényt kiértékelve vizsgáltuk a Kiskunsági- és a Duna-völgyű-fűcsatorna hatását a tóra, az általuk előidézett „édesvíz-lencse” szublokális áramlási rendszerének kimérésével.

